Ο Δήμος Βιάννου

Προφίλ της Γεωγραφικής Ενότητας

Γενικά χαρακτηριστικά

- Η Βιάννος αποτελεί έναν από τους πιο ορεινούς δήμους της Κρήτης. Ταυτόχρονα όμως, συνδυάζει πρόσβαση στη θάλασσα και μάλιστα είναι ο δήμος με το μεγαλύτερο σε μήκος ακτών στη νότια Κρήτη (15 χλμ.). Με βάση το υψόμετρο και τη γεωμορφολογία της, διακρίνεται σε τέσσερις ζώνες με την ορεινή και την ημιορεινή, να καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο τμήμα του δήμου, την πεδινή, και τέλος την παραλιακή.

Γενικά χαρακτηριστικά

- Στην ορεινή ζώνη όπως είναι αναμενόμενο δεν συναντάμε οικισμούς γιατί, εκτός των άγονων εδαφών, τη χειμερινή περίοδο η χιονοκάλυψη είναι εκτεταμένη και παρατεταμένη. Εδώ δεσπόζουν τα άγρια τοπία και οι ιδιόμορφοι γεωλογικοί σχηματισμοί όπως σπήλαια, απόκρημνες χαράδρες και άλλα εξωκαρστικά φαινόμενα, καθώς και σπουδαία οικοσυστήματα όπως ένα από τα μεγαλύτερα πευκοδάση της Κρήτης στην ευρύτερη περιοχή της Σύμης.

Γενικά χαρακτηριστικά

- Η ημιορεινή ζώνη περιλαμβάνει τα υπόβουνα του παραπάνω ορεινού όγκου που κυμαίνονται υψομετρικά από τα 400 έως τα 800 μέτρα. Εδώ, στους πρόποδες και στις πλαγιές των βουνών είναι χτισμένοι οι περισσότεροι οικισμοί του Δήμου, για λόγους προστασίας από τους κατακτητές και πειρατές που εφορμούσαν από τη θάλασσα. Από εδώ επίσης ξεκινάνε τα περισσότερα φαράγγια που έχουν καταστήσει τη Βιάννο τα τελευταία χρόνια ονομαστή στο χώρο των ορειβατών και φυσιολατρών. Σε αυτή τη ζώνη βρίσκονται και οι πιο σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι, καθώς και σημαντικά μνημεία πολιτιστικής και θρησκευτικής κληρονομιάς όπως μοναστήρια και εκκλησίες.

Γενικά χαρακτηριστικά

- Η πεδινή ζώνη καταλαμβάνει μια λεπτή λωρίδα γης στα νότια του δήμου και είναι η πιο εύφορη, καθώς εδώ καταλήγουν τα ρέματα και τα ποτάμια που διασχίζουν την ορεινή και ημιορεινή ζώνη, τα οποία αφενός εμπλουτίζουν τα εδάφη με τις πλούσιες σε συστατικά προσχώσεις τους, αφετέρου τα ποτίζουν. Σε συνδυασμό με το άριστο κλίμα, διαμορφώνονται ιδανικές συνθήκες για τις καλλιέργειες. Έτσι στη ζώνη αυτή βρίσκονται οι περισσότερες καλλιέργειες και, όπως είναι αναμενόμενο, και τα περισσότερα θερμοκήπια που δημιουργήθηκαν τα τελευταία 50 χρόνια τα οποία δυστυχώς έχουν αλλοιώσει αισθητικά το τοπίο.

Γενικά χαρακτηριστικά

- Η παραλιακή ζώνη τέλος, ταυτίζεται με την ακτογραμμή. Εδώ έχουν κτιστεί οι υπόλοιποι οικισμοί του δήμου, κάποιοι παλαιότεροι και κάποιοι νεότεροι που δημιουργήθηκαν σχετικά πρόσφατα, λόγω της ανάπτυξης του τουρισμού και των θερμοκηπιακών καλλιεργειών.

Γενικά χαρακτηριστικά

- Την περιοχή της Βιάννου διαρρέουν δύο βασικά ποτάμια, ο Γεροπόταμος και ο Μπαρίτης ποταμός που ποτίζει την εύφορη κοιλάδα της Εμπάρου, καθώς και άλλοι μικρότεροι χείμαρροι που ρέουν εποχιακά και διαμορφώνουν βαθιές χαράξεις στο ανάγλυφο που δεν είναι άλλες από τα ολοένα και περισσότερο επισκέψιμα φαράγγια της περιοχής Τα φαράγγια αυτά είναι έξοχα δείγματα των φυσικών διεργασιών που έχουν συντελεστεί στη Βιάννο, αλλά και σε ολόκληρη την Κρήτη, οι οποίες συνδυάζουν τις υποβαθμίσεις του εδάφους λόγω τεκτονικών παραμορφώσεων και τη διαβρωτική δράση των ποταμών που ξεκινούν την πορεία τους από τα ορεινά συμπλέγματα της Δίκτης.

Γενικά χαρακτηριστικά

- Λόγω των άφθονων νερών και της σύστασης των πετρωμάτων, η Βιάννος έχει πάμπολλες πηγές νερού με σημαντικότερες της Άνω Βιάννου, του Κεφαλοβρυσίου και της Σύμης.

Γενικά χαρακτηριστικά

- Πολλά είναι επίσης και τα μνημεία τα οποία συναντά ο επισκέπτης της Βιάννου , όπως οι αρχαιότητες της Σύμης , του Χόνδρου , της Αρκαδίας , ενώ στην περιοχή είναι διάσπαρτες πολλές βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες .

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Γενικά χαρακτηριστικά

Γενικά χαρακτηριστικά

- Γνωστή είναι επίσης η Βιάννο για τους απελευθερωτικούς της αγώνες από την εποχή της Τουρκοκρατίας και την Αντίσταση κατά των Γερμανών κατακτητών με τις εκατόμβες των θυμάτων.

Ο Δήμος Βιάννου - Ανθρωπογεωγραφία

- **<u>Έκταση / Γεωγραφία</u>**

  Ο Δήμος Βιάννου βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του Νομού Ηρακλείου. Έχει έκταση 221.000 τετρ. χιλ. και στα ανατολικά συνορεύει με το Δήμο Ιεράπετρας, στα δυτικά και βόρεια με τους Δήμους Μινώα Πεδιάδος και Οροπεδίου Λασιθίου, ενώ το νότιο σύνορο του είναι η ακτογραμμή που βρέχεται από το Λιβυκό Πέλαγος

- <u>Πληθυσμός</u>

  Στην απογραφή του 2001 ο Δήμος Βιάννου είχε πληθυσμό 6.463 κατοίκους, αριθμός που μειώθηκε στους 5.500 (προσωρινά στοιχεία απογραφής 2011). Ο πληθυσμός του Δήμου Βιάννου βαίνει διαχρονικά μειούμενος. Από τον μόνιμο πληθυσμό των 5.500 κατοίκων της Βιάννου οι 2.730 είναι άνδρες και οι 2.770 γυναίκες. Καταγράφονται χαμηλά ποσοστά νεανικού πληθυσμού (11,53 %)και υψηλά ποσοστά ατόμων τρίτης ηλικίας (31,16%) γεγονός που υπογραμμίζει της ύπαρξη σοβαρού δημογραφικού προβλήματος, το οποίο μάλιστα την τελευταία δεκαετία έχει οξυνθεί ακόμη περισσότερο.

Σύσταση – συγκρότηση Δήμου Βιάννου

- Ο Δήμος Βιάννου έχει έδρα την Άνω Βιάννο και προέρχεται, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.2539/97 (Σχέδιο Καποδίστριας) από την συνένωση των πρώην κοινοτήτων:
- Αγίου Βασιλείου,
- Αμιρών,
- Άνω Βιάννου
- Αφρατίου
- Βαχού,
- Εμπάρου
- Καλαμίου,
- Κάτω Βιάννου,
- Κάτω Σύμης,

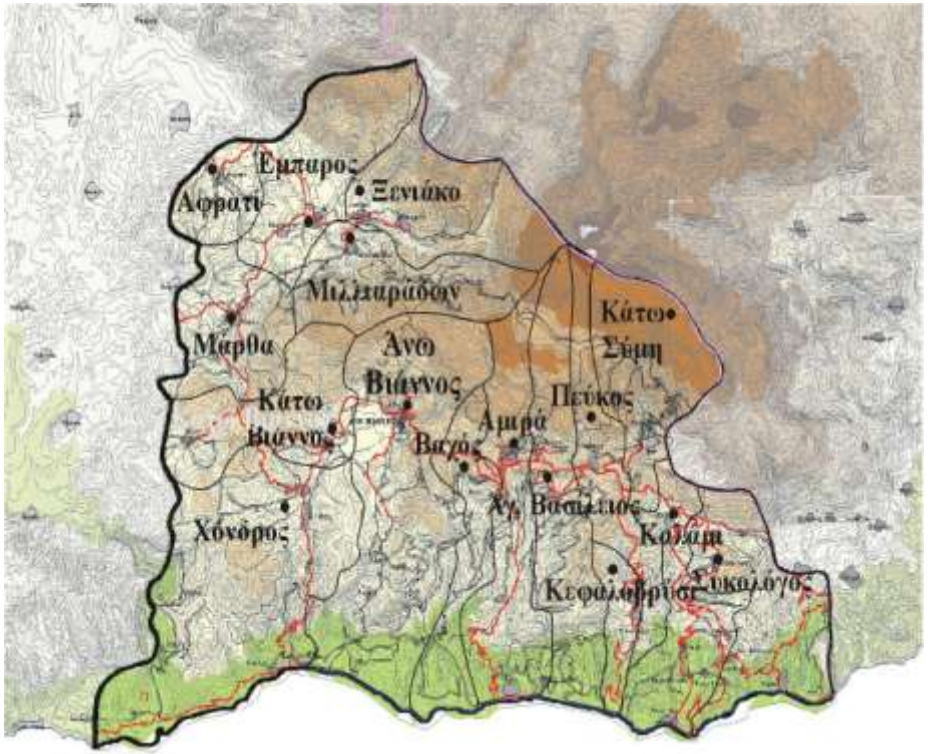

Σύσταση – συγκρότηση Δήμου Βιάννου

- Κεφαλοβρυσίου,
- Μάρθας,
- Μιλλιαράδων,
- Ξενιάκου,
- Πεύκου,
- Συκολόγου και
- Χόνδρου

Η τελευταία διοικητική μεταρρύθμιση που επήλθε στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» Ν.3852/2010, δεν επέφερε καμία μεταβολή στο Δήμο Βιάννου, ως προς τα διοικητικά και γεωγραφικά του όρια. Ο Δήμος διαιρείται σε 16 Τοπικές Κοινότητες όπως φαίνεται παραπάνω.

Οικονομικό Προφίλ

- Ολόκληρη η περιοχή της Βιάννου χαρακτηρίζεται ως Ορεινή, σύμφωνα με το Ν.2539/94 του Υπουργείου Γεωργίας και τον Ν.3852/2010 που επιβεβαιώνει τον ορεινό χαρακτήρα του Δήμου.

- Ο φυσικός πλούτος της περιοχής δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη της Βιάννου, ωστόσο στην πραγματικότητα δεν έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα ουσιαστικές ενέργειες για την ανάδειξη και αξιοποίηση του. Την ίδια στιγμή το φυσικό περιβάλλον μπορεί να αποτελέσει ένα βασικό πυλώνα για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως ο εναλλακτικός τουρισμός.

Οικονομικό Προφίλ

- Προτεραιότητα για το Δήμο αποτελεί η προστασία του περιβάλλοντος, δεδομένου ότι υφίσταται πιέσεις από διάφορες πηγές (υπερβόσκηση, πυρκαγιές, φυτοφάρμακα, άναρχη δόμηση παραλιακών περιοχών κ.α.) και στη συνέχεια η προώθηση δράσεων και ενεργειών για την ήπια ανάδειξη και αξιοποίηση του.

- Η γεωμορφολογία της περιοχής έχει επιδράσει καθοριστικά στη διαμόρφωση του παραγωγικού της ιστού που κατά βάση στηρίζεται στη γεωργία και στην κτηνοτροφία. Η αγροτική παραγωγή αποτελείται κυρίως από ελαιόλαδο και πρώιμα κηπευτικά όπως αγγούρι, τομάτα, πιπεριά, μελιτζάνα, κολοκύθι, φασολάκια (στις παραλιακές περιοχές), ενώ αξιόλογη είναι και η παραγωγή μπανάνας (στην περιοχή της Άρβης).

Οικονομικό Προφίλ

- Στην κτηνοτροφία κυριαρχούν οι εκμεταλλεύσεις με πουλερικά και ακολουθούν οι εκμεταλλεύσεις με αίγες και προβατοειδή. Η κτηνοτροφική παραγωγή συνίσταται σε κρέας από αρνιά, ερίφια και αιγοπρόβατα όπως επίσης σε γάλα, τυροκομικά προϊόντα και άλλα προϊόντα παράγωγα του γάλακτος όπως γιαούρτι και βούτυρο.

- Ακόμα ένας αριθμός κατοίκων απασχολούνται με την μελισσοκομία. Αξιόλογη είναι και η ανάπτυξη της αλιείας στις παράκτιες περιοχές του Δήμου.

Οικονομικό Προφίλ

- Ο πρωτογενής τομέας (65,79%-Γεωργία-Κτηνοτροφία-Μελισσοκομεία-αλιεία) αν και διαχρονικά εμφανίζει σημάδια συρρίκνωσης και εγκατάλειψης, εξακολουθεί να αποτελεί τον τομέα εκείνο της οικονομίας της Βιάννου στον οποίο απασχολείται η πλειονότητα του εργατικού δυναμικού.Οι ανάγκες στον πρωτογενή τομέα , που ίσως καθορίσουν και τις μελλοντικές τάσεις εντοπίζονται στην αύξηση της παραγωγής βιολογικών προϊόντων , στην πιστοποίηση των προϊόντων ως ΠΟΠ, στην τυποποίηση των προϊόντων και στην ανάπτυξη νέων καλλιεργειών που μπορούν να ευδοκιμήσουν στα εδάφη της περιοχής.Τέλος σχετικά με τον κλάδο της αλιείας αναφέρεται ότι με τα αλιευτικά καταφύγια που κατασκευάστηκαν σε Αρβη και Καστρί-Κερατόκαμπο η μελλοντική του πορεία προβλέπεται ιδιαίτερα θετική τουλάχιστον σε όρους υποδομών .

Οικονομικό Προφίλ

- Στο Δήμο Βιάννου ο δευτερογενής τομέας (6,30%-Βιομηχανία τροφίμων & ποτών-κατασκευή επίπλων-κατασκευές μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού) κατέχει–συγκριτικά με τους λοιπούς παραγωγικούς τομείς– περιορισμένη βαρύτητα γεγονός που οφείλεται ανάλογα με την εκάστοτε περιοχή στην ραγδαία ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου και των υπηρεσιών γενικότερα αλλά και της γεωργικής δραστηριότητας . Είναι λιγότερο αναπτυγμένος και απορροφά μικρό ποσοστό εργατικού δυναμικού.
- Οι γενικότερες τάσεις στον αγροτικό τομέα για τυποποίηση των προϊόντων, εκτιμάται ότι μπορούν να δώσουν ώθηση στην ίδρυση νέων συναφών επιχειρήσεων.

Οικονομικό Προφίλ

- Ο τριτογενής τομέας (22,80% - Ξενοδοχεία – Εστιατόρια - Λιανικό Εμπόριο- Χονδρικό Εμπόριο- Συντήρηση και Επισκευή Αυτοκινήτων) έχει αρχίσει να αναπτύσσεται την τελευταία δεκαετία και ένα μεγάλο μέρος του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου εργάζεται στον τριτογενή τομέα, κυρίως στους παράκτιους οικισμούς του Δήμου που ο Τουρισμός βρίσκεται σε τροχιά ανάπτυξης. Σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους της περιοχής ήτοι, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, ποιοτικά τοπικά προϊόντα κ.α., ο τουρισμός αποτελεί μια οικονομική δραστηριότητα με ιδιαίτερες προοπτικές για το Δήμο, τώρα πλέον που η χρονοαπόσταση έχει μειωθεί σημαντικά με τη νέα οδική σύνδεση Ηρακλείου-Βιάννου.

Οικονομικό Προφίλ

- Σύμφωνα με τις νέες τάσεις της τουριστικής αγοράς οι ανάγκες των επισκεπτών δεν περιορίζονται μόνο στον ήλιο και τη θάλασσα, αλλά επιδιώκουν να «καταναλώσουν» ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν που θα τους εξασφαλίζει μοναδικές εμπειρίες. Με άλλα λόγια, το μοντέλο του μαζικού τουρισμού υφίσταται κορεσμό και πλέον καταγράφεται ζήτηση για εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως πολιτιστικός τουρισμός, οικοτουρισμός, αγροτοτουρισμός, τουρισμός της υπαίθρου κ.α.

Οικονομικό Προφίλ

- Ο Δήμος Βιάννου είναι σε θέση να προωθήσει ένα τέτοιο μοντέλο τουρισμού καθώς μπορεί να προσφέρει στους επισκέπτες του μια ευρεία γκάμα δραστηριοτήτων και επιλογών και αποτελεί μια οικονομική δραστηριότητα που μπορεί να δώσει νέα αναπτυξιακή ώθηση και πνοή στην περιοχή.